

บทความแปล

โครงการศึกษามนุษย์โบราณจำนวนหนึ่ง ที่ได้จากการขุดค้นที่ประเทศสยาม

ควาวิรัช เวลส์

ผู้อำนวยการภาคสนามแห่งคณะกรรมการวิจัยอินเดียใหญ่

แปลโดย ดร.ตรึงใจ หุดางกูร

นักวิชาการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ในบทความที่ว่า “ความคืบหน้าเกี่ยวกับการขุดค้นทางโบราณคดีที่พงตึก (สยาม)” ซึ่งตีพิมพ์ในวารสาร *Indian Art and Letters* ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 เดือนมิถุนายน ค.ศ.1936 นั้น ข้าพเจ้าได้เขียนถึงการขุดค้นทางโบราณคดี ที่ดำเนินการเมื่อฤดูหนาวที่แล้ว ภายใต้การอุปถัมภ์ของคณะกรรมการวิจัยแห่งอินเดียใหญ่ (The Greater-Indian Research Committee) รายงานดังกล่าว เป็นงานค้นคว้ารุ่นแรกๆ ที่เกี่ยวกับการค้นหาร่องรอยของวัฒนธรรมเนื่องในพุทธศาสนายุคต้นของอาณาจักรทวารวดีอันเจริญขึ้นที่บริเวณภาคกลางของประเทศสยาม ในราวคริสต์ศตวรรษที่ 6 ณ บริเวณหมู่บ้านเล็กๆ ที่ชื่อว่า “พงตึก” ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับแม่น้ำแม่กลอง บริเวณมุมทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของอ่าวสยาม หมู่บ้านแห่งนี้ มีร่องรอยการตั้งถิ่นฐานของผู้คนสมัยดังกล่าว ระหว่างการศึกษาในครั้งนั้น เราได้ค้นพบสิ่งที่ไม่คาดไม่ถึง ซึ่งเป็นที่สนใจให้กับผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมอินเดีย และยังมีคามสำคัญยิ่งสำหรับนักมานุษยวิทยา ด้วยเหตุดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงขอเสนอเรื่องราวอย่างย่อไว้ ณ ที่นี้

ในขณะที่เรากำลังขุดค้น *สตูป*¹ ขนาดเล็กองค์หนึ่ง ที่มีอายุราวคริสต์ศตวรรษที่ 6 และฐานของสตูปถูกฝังอยู่ลึกลงไปจากพื้นดินราว 1 เมตร² นั้น ที่ระดับความลึกราว 1.50 เมตร³ เราได้ค้นพบโครงกระดูกมนุษย์ จำนวนไม่น้อยกว่า 10 โครง ซึ่งทั้งหมด

ถูกฝังในท่านอนหงายเหยียดยาว และศีรษะหันค่อนข้างไปทางทิศตะวันตก นอกจากนี้ ขณะที่กำลังขุดค้นที่วิหารแห่งหนึ่งที่มีอายุในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งอยู่ห่างออกไปราว 6.5 เมตร⁴ เราได้พบโครงกระดูกอีกโครงหนึ่ง ที่ถูกฝังในท่าที่คล้ายคลึงกัน และในระดับความลึกเดียวกันด้วย ที่กะโหลกศีรษะหลายหัว เราพบตุ้มหูสำริดเล็กๆ ที่ขึ้นสนิม และยังได้พบอาวุธที่ทำจากเหล็ก ซึ่งอยู่ในสภาพที่ผุร่อน วางอยู่ร่วมกับโครงกระดูกบางโครง คงเป็นเรื่องที่น่าสนใจไม่น้อย ถ้าเราจะนำเอาอาวุธเหล็กเหล่านี้ไปเปรียบเทียบกับอาวุธเหล็กที่พบตามที่ต่างๆ ในแหลมมลายู

ข้าพเจ้าขอสรุปว่า เราได้ค้นพบสนามรบโบราณ แต่ในระดับชั้นดินดังกล่าว เราไม่พบเศษภาชนะดินเผา หรือวัตถุอื่นๆ ที่จะนำมากำหนดอายุได้ ซึ่งก็เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่น่าประหลาดใจนัก เพราะว่า นักรบเหล่านี้ อาจจะตายจากการสู้รบในบริเวณที่ห่างไกลออกไปจากหมู่บ้านของพวกเขา อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าได้แสดงให้เห็นแล้วว่า ระดับชั้นอยู่อาศัยที่อยู่เหนือขึ้นไปนั้น มีอายุระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 6 – 11⁵ ซึ่งบ่งชี้ว่า ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 6 เป็นต้นมา พื้นที่ส่วนนี้ของกลุ่มน้ำแม่กลอง ได้ถูกทับถมโดยตะกอนด้วยอัตรา 0.30 เมตร⁶ ต่อ 450 ปี ถ้าการทับถมดังกล่าวมีอัตราที่คงที่มาโดยตลอด เราก็อาจอนุมานได้ว่า นักรบเหล่านี้ มีชีวิตอยู่ช่วง ๑ ศตวรรษก่อนคริสตกาล⁷ ซึ่งทำให้พวกเขาเหล่านั้นไม่ได้รับของอุทิศ อย่างไรก็ตาม เป็นไปไม่ได้ที่นักรบเหล่านี้จะมีอายุอ่อนไปกว่าคริสต์ศตวรรษที่ 6 เนื่องจาก ตำแหน่งที่พบนักรบเหล่านี้ มีความสัมพันธ์กันในเรื่องของระดับความลึก กล่าวคืออยู่ต่ำกว่าฐานโบราณสถานของยุคนั้น

กะโหลก 3 หัว ถูกนำไปศึกษาเพิ่มเติมที่ประเทศอังกฤษ โดยเชื่อว่า การศึกษานั้นจะนำมาซึ่งความกระจ่างให้กับความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ส่วนนี้ของประเทศสยามที่เรายังมีอยู่อย่างน้อยชนิด ในประเด็นที่ว่าด้วยเรื่อง

1 ต้นฉบับใช้ว่า Stupa จึงแปลตามนั้น
2 ต้นฉบับใช้ 3 ฟุต 2 นิ้ว
3 ต้นฉบับใช้ 4 ฟุต 8 นิ้ว

4 ต้นฉบับใช้ 7 หลา

5 คือระดับพื้นของฐานสตูป

6 ต้นฉบับใช้ 1 ฟุต

7 แนวเทียบของควาวิรัช เวลส์ คือ ชั้นดินที่พบโครงกระดูกมนุษย์ อยู่ต่ำกว่าฐานสตูปราว 1 ฟุต 6 นิ้ว คือ 1 ฟุต ครั้ง ถ้า ดินทับถม 1 ฟุต ใช้เวลา 450 ปี ดังนั้น ดินทับถมหนา 1 ฟุต ครั้ง จึงใช้เวลา $450 + 225 = 675$ ปี หรือ ราว 700 ปี ควาวิรัช เวลส์ จึงคำนวณกลับโดย เอาคริสต์ศตวรรษที่ 6 ตั้ง คือราว ค.ศ.600 ลบด้วย 700 จึงได้จำนวนปีออกมาเป็น 100 ปีก่อนคริสตกาล หรือราวกลางพุทธศตวรรษที่ 5

ช่วงเวลาของการเข้ามาถึงเป็นครั้งแรกของวัฒนธรรมอินเดีย ดร. เคฟ (Cave) แห่งราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ (The Royal College of Surgeons) ได้กรุณาตรวจสอบกะโหลกดังกล่าว และรายงานมาให้ทราบดังนี้คือ หัวกะโหลกทั้ง 3 หัวนี้ ไม่ใช่ของชาวอินเดียอย่างแน่นอน และน่าจะเป็นของคนไทย เนื่องจากมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมาก กับหัวกะโหลกของชาวสยามที่อยู่ทีพิพิธภัณฑสถานของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ และยังมีกรศึกของฟัน (filing of teeth) ที่มีลักษณะเหมือนกันอีกด้วย ฟันดังกล่าว ไม่มีร่องรอยของเกาะของสีที่เกิดจากการกินหมาก หรือ ถ้ามีการกินหมากจริง การสึกเช่นนี้ ก็น่าจะสึกกร่อนตามอายุชัวยมากกว่า โขศไม้ตีนัก ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ มีตัวอย่างกะโหลกของชาติพันธุ์มอญ-เขมรอยู่อย่างจำกัด คือ มีหัวกะโหลกของชาวตะเลง⁸ เพียง 1 หัว แต่ ดร. เคฟ ก็กล่าวว่า บรรดาหัวกะโหลกที่เราขุดค้นได้มานั้น แตกต่างอย่างมาก จากหัวกะโหลกของชาวตะเลงดังกล่าว ซึ่งมีโครงหน้าที่แคบกว่า และคางยื่นออกมามากกว่า

เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ในอนาคตเราจะมีตัวอย่างกะโหลกชาติพันธุ์มอญ-เขมร มาใช้เปรียบเทียบเพิ่มเติมอีก ดังนั้น ด้วยข้อมูลที่มีอยู่ขณะนี้ เราจึงยังไม่หาข้อสรุป เท่าที่เราจะบอกได้ตามหลักฐานที่ปรากฏ คือ มีแนวโน้มที่สามารถสรุปได้ว่า คนไทยได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานกันแล้วที่ลุ่มน้ำแม่กลอง (และ สามารถอนุมานต่อไปอีกได้ว่า คงมีอยู่ที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาด้วย) ในช่วงต้นคริสตกาล ดังนั้น จึงเป็นไปได้ว่า ทฤษฎีที่มีอยู่ในขณะนี้ เกี่ยวกับการย้ายถิ่นของคนไทยเข้ามาที่ประเทศสยาม จะต้องถูกทบทวนกันใหม่ แต่เดิมนั้น สันนิษฐานกันว่า ณ ช่วงเวลาดังกล่าว พื้นที่ภาคกลางของประเทศสยามเป็นถิ่นที่อยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์มอญ-เขมร เพราะว่า ภาษามอญ เป็นภาษาที่ใช้ในจารึกของอาณาจักรทวารวดีในช่วงศตวรรษที่ 6 อย่างไรก็ตาม การใช้ภาษามอญเพื่อเขียนจารึกนั้น ก็อาจอธิบายได้ว่า มีชนชั้นปกครองที่เป็นชาวมอญหรือไม่ก็ เป็นเพียงเพราะว่า ภาษามอญเป็นภาษาที่นิยมใช้กันในสมัยนั้น

ภาพประกอบที่ 1 คือ ภาพวาดลายเส้น ที่จัดทำขึ้นที่ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ เป็นภาพของกะโหลกหัวหนึ่ง ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีรูปทรงแตกร้าวมืดรูปไป อันเกิดจากแรงกดทับของดิน แต่ก็

นับได้ว่าอยู่ในสภาพที่ถูกสงวนรักษาไว้ดีกว่ากะโหลกหัวอื่นๆ ที่พบ ซึ่งอยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์นัก และกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการอนุรักษ์เท่าที่จะทำได้ หัวกะโหลกทั้งหมดจะถูกเก็บรักษาไว้อย่างถาวรที่พิพิธภัณฑสถานของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติมอื่นๆ เกี่ยวกับหลักฐานทางโบราณคดีของแหล่ง ผู้อ่านโปรดหาอ่านได้จากบทความที่ข้าพเจ้าได้ใช้ชื่อไว้แล้วข้างต้น

แปลจาก:

WALES Q., 1937. Some Ancient Human Skeletons Excavated in Siam. *Man* 37 (113-114), pp. 89-90.

8 ต้นฉบับใช้ Talaing ซึ่งตรงกับ ตะเลง คือ ชาวมอญ